

فهرست مطالب

مدنی ۵	.....	۵
آزمون حقوق مدنی ۵	.....	۹۸
پاسخنامه	.....	۱۱۱
مدنی ۸	.....	۱۳۱
آزمون حقوق مدنی ۸	.....	۱۸۰
پاسخنامه	.....	۱۹۳
نکات پایانی مدنی ۵ و ۸	.....	۲۱۱
منابع و مآخذ	.....	۲۳۴

مدنی ۵

نکته: نکاح در لغت به معنی ضم (پیوستن) است.

نکته: در اصطلاح حقوقی نکاح قراردادی است که به موجب آن زن و مرد در زندگی با یکدیگر شریک و متحد شده، خانواده‌ای تشکیل می‌دهند.

نکته: نکاح عبارت از رابطه‌ی حقوقی است که به وسیله عقد بین زن و مرد حاصل می‌گردد و به آنها حق می‌دهد که تمتع جنسی از یکدیگر ببرند.

نکته: تمتع جنسی جزء ماهیت نکاح نیست.

نکته: حقوقدانان اسلامی: «نکاح عقدی است که به هر یک از زوجین حق استماع از دیگری را به وجه مشروع می‌دهد.»

نکته: نکاح را «ازدواج» و «زواج» هم می‌گویند.

نکته: نکاح در قانون ایران دو قسم دارد:

۱- نکاح دائم

۲- نکاح منقطع.

نكته: نكاح منقطع را موقت و متعه هم می گویند.

نكته: نكاح منقطع در حقوق ایران و فقه امامیه و قانون مدنی معتبر شناخته شده است.

نكته: قانون مدنی در باب نكاح منقطع از فقه امامیه پیروی می کند.

نكته: نكاح منقطع از ویژگی های مذهب تشیع است و در فقه عامه آن را معتبر نمی دانند.

نكته: تفاوت های بین نكاح دائم و موقت:

○ تعیین مدت در نكاح منقطع (وقت) شرط لازم است.

نكته: نكاح وقتی منقطع است که برای مدت معینی واقع شده باشد.

در صورت عدم ذکر مدت در نكاح منقطع (موقت) بطلان نكاح است یا نه؟ قول فقیه های امامیه نكاح به صورت دائم واقع خواهد شد به علاوه اصل در عقد صحت و سلامت و فساد برخلاف اصل است. قول بعضی فقها از جمله علامه حلی و شهید در سالک: اگر مدت ذکر نشود نكاح باطل است زیرا قصد به نكاح دائم نبوده و عقد تابع قصد است.

نكته: هرگاه در طبیعت نكاح اختلاف باشد نكاح دائم محسوب می شود.

نکته: اگر در نکاح منقطع مدت ذکر نشود و معلوم شود که مقصود نکاح منقطع بوده عقد باطل است ولی هرگاه مقصود طرفین معلوم نباشد ظاهر این است که به نکاح دائم نظر داشته‌اند.

نکته: مدت نکاح منقطع باید کاملاً معین باشد.

○ تعیین مهر از شرایط اساسی نکاح منقطع است.

نکته: ماده ۱۰۹۵ ق.م: در نکاح منقطع عدم ذکر مهر موجب بطلان عقد می‌شود.

○ در نکاح منقطع شوهر ملزم به دادن نفقه به زن خود نیست مگر اینکه دادن نفقه شرط شده یا عقد مبنی بر آن جاری شده باشد.

○ در نکاح منقطع مقررات طلاق اجرا نمی‌شود و جدایی با انقضاء یا بذل مدت یا فسخ نکاح تحقق می‌یابد.

○ عدهٔ زوجی منقطع پس از جدایی از شوهر (در غیر زن آبستن) دو طهر است، اعم از اینکه جدایی به علت فسخ نکاح یا انقضاء یا بذل مدت باشد.

نکته: عده فسخ نکاح یا طلاق در نکاح دائم سه طهر است.

نکته: هرگاه در نکاح منقطع با اقتضای سن (باید عادت ببیند) عادت نبیند عدهٔ او ۴۵ روز است.

نكته: در نكاح دائم عده زني كه با اقتضاء سن (بايد عادت ببيند) عادت نبيند ۳ ماه است.

نكته: عده وفات و عده زن آبستن در مورد نكاح دائم و منقطع يكسان است، در وضع حمل هر دو، تا زمان وضع حمل است در مورد عده وفات هر دو ۴ ماه و ۱۰ روز است.

نكته: در نكاح منقطع زن و شوهر از يكدیگر ارث نمی‌برند.

نكته: نكاح دائم اساساً يك قرارداد غيرمالي است، آثار مالي نكاح جنبه‌ی تبعی و فرعی دارد.

نكته: مهر كه ممكن است ضمن نكاح و با يك قرارداد تبعی تعيين شود جزء ماهيت نكاح نيست.

نكته: نكاح دائم حتی بدون ذكر مهر هم صحيح است در اين صورت پس از نزديکی، مهرالمثل به زن تعلق می‌گيرد.

نكته: ساير آثار مالي نكاح (ارث - نفقه) هم ناشی از توافق طرفين نيست و توافق طرفين برخلاف آن از درجه‌ی اعتبار ساقط است.

نكته: قواعد معاملات (قراردادهای مالي) در مورد نكاح قابل اجرا نيست.

نكته: ارث و نفقه ناشی از توافق طرفين نيست، آثاری است كه قانون بر نكاح بار كرده است.

نکته: اصل حاکمیت اراده در نکاح نقش زیادی ندارد.

نکته: زوجین نمی‌توانند بر خلاف قانون راجع به نفقه و ارث یا ولایت بر اطفال با یکدیگر توافق کنند چرا که این قوانین جزء قوانین امری بوده و تراضی برخلاف آنها مسموع نیست.

نکته: زوجین نمی‌توانند با توافق یکدیگر ریاست خانواده را به زن واگذار نمایند.

نکته: خواستگاری عبارت است از زنی که مانع شرایط نکاح است تقاضای ازدواج کردن.

نکته: زنی که در عده رجعیه است آن زن در حکم زن شوهردار است و دارای موانع نکاح است.

نکته: خواستگاری از دختری که به سن قانونی نرسیده از ولی طفل مانعی ندارد.

نکته: ضمانت اجرای خواستگاری از زنی که خالی از موانع نکاح نباشد ضمانت اجرای حقوقی ندارد و اما زن می‌تواند از باب مسئولیت مدنی از او مطالبه خسارت کند یا طبق ماده ۶۱۹ قانون مجازات اسلامی مزاحمت تلقی شود و مجازات کیفری داشته باشد.

نکته: پیمان نامزدی با دختری که شوهر دارد یا مانع قانونی دیگر برای نکاح با او وجود دارد نامشروع و باطل است.

نکته: نامزدی یا وعده ازدواج قراردادی است که بین دو نفر به منظور ازدواج در آینده بسته می‌شود.

نکته: نامزدی یک قرارداد است ولی قراردادی جایز که طرفین می‌توانند آن را فسخ کنند.

نکته: هیچ یک از نامزدها نمی‌توانند از طریق قضایی نامزد دیگر را مجبور به ازدواج کنند.

نکته: صرف خودداری از ازدواج مجوز مطالبه خسارت نیست.

نکته: اگر یکی از نامزدها در به هم زدن نامزدی مقصر باشد نامزد دیگر می‌تواند مطالبه خسارت کند.

نکته: نامزدی که بدون علت موجه نامزدی را بر هم می‌زند و قبل از جبران خسارت بمیرد می‌توان به طرفین وراث او برای دریافت خسارت اقامه دعوی نمود.

نکته: هدیه یک نوع هبه است، هبه قراردادی است که به موجب آن یک نفر مالی را مجاناً به کسی تملیک می‌کند.

نکته: هدایایی که در دوره ی نامزدی داده می‌شود تابع مقررات خاصی است و قواعد هبه درباره‌ی آنها کاملاً اجرا نمی‌شود.

نکته: از حیث رجوع به قیمت در موردی که وصلت منظور در اثر فوت یکی از نامزدها به هم بخورد، اگر عین هدایا موجود باشد دهنده در صورت به هم خوردن نامزدی می‌تواند آنها را استرداد کند.